

วิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง : ผลการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จัดทำโดย
นางศิรินทิพย์ ทันใจ
ตำแหน่ง ครูคศ.1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562
โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

ชื่อเรื่อง ผลการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อผู้วิจัย นางศิรินทิพย์ ทั่นใจ ครูศศ.1 โรงเรียนเทิงวิทยาคม

ความสำคัญของการวิจัย

จากปัญหาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นม. 1 บางห้องยังอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการที่กระทบการเรียนการสอน และวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว ควรได้รับการแก้ไขด้วยวิธีกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่ม และใบงานประกอบการเรียนรู้ คาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับ คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าระดับคะแนนเฉลี่ยในห้องเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกรด 3
2. นักเรียนในกลุ่มที่ทำการวิจัยมีปฏิสัมพันธ์เพื่อช่วยกันฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนก่อให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์และวางแผนตัดสินใจ
3. นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ทำให้แต่ละบุคคลต้องเผชิญปัญหามากมายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในด้านการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 – 6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม และยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในดำรงชีวิต สำหรับทางด้านการศึกษา สังคมศึกษา ฯ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบในการทำงานเพิ่มสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น ข้าพเจ้าจึงได้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียน ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนเน้นการฝึกปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่ม และใบงานประกอบการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ในด้านเนื้อหาและทักษะทางการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาและประโยชน์ในอนาคตทางการศึกษาจึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยวิธีกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งเน้นในการฝึกปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่มและใบงานประกอบการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. **กลุ่มประชากร** คือ นักเรียนโรงเรียนเทิดวิทยาคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 ห้องเรียน 216 คน

2. **ตัวแปรที่ต้องศึกษา**

- **ตัวแปรต้น** : วิธีการเรียนการสอนโดยวิธีกระบวนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งเน้นการฝึกปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่มและใบงานประกอบการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน
- **ตัวแปรตาม** : ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ฯ โดยเฉลี่ยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีระดับคะแนนสูงกว่า เกรด 3

นิยามศัพท์

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ แบบทดสอบกลางภาค และแบบทดสอบปลายภาค
2. วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่ม หมายถึง การสอนโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระบบกลุ่ม มีผู้นำผู้ตาม แบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้งานที่มอบหมายสำเร็จลง
3. ผู้นำ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่ม ให้สามารถทำงานจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้
4. สมาชิกกลุ่ม หมายถึง สมาชิกกลุ่มที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยรู้ว่าตนควรจะทำอะไร ที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ
5. กระบวนการทำงาน หมายถึง วิธีกลุ่มที่ใช้ในการทำงาน ผลงานของกลุ่มจะออกมาดีมากขึ้นน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการและขั้นตอนที่กลุ่มใช้ในการทำงานด้วย หากกลุ่มใช้วิธีการทำงานที่เหมาะสมกับลักษณะงานและลักษณะกลุ่มแล้ว ผลงานก็มักจะมีคุณภาพตามไปด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ,ใบงานประกอบการเรียนรู้
2. เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บคะแนนก่อน และหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้ แบบทดสอบกลางภาคและแบบทดสอบปลายภาค
3. วิเคราะห์ข้อมูล
4. รายงานผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

- นำผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คะแนนจากการทำแบบทดสอบกลางภาค , ปลายภาค ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยใช้สถิติร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละเกรดสูงกว่าเกรด 3 แต่ละห้องเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 (รายวิชา สังคมศึกษา)

รายวิชา	จำนวนนักเรียนตามระดับผลการเรียน(คน)										จำนวนนักเรียนที่ได้เกรด 3 ขึ้นไป	ร้อยละ
	4	3.5	3	2.5	2	1.5	1	0	ร	มส.		
ส21101 ม.1/7	5	6	12	10	7	0	0	0	0	0	23	57.50
ส21101 ม.1/8	2	6	13	14	6	0	0	0	0	0	21	51.21
ส21101 ม.1/9	29	4	3	0	0	0	0	0	0	0	36	100
ส21101 ม.1/10	30	4	0	0	0	0	0	0	0	0	34	100
ส21101 ม.1/11	30	5	0	0	0	0	0	0	0	0	35	100
ส21101 ม.1/12	15	10	5	0	0	0	0	0	0	0	30	100
รวม	111	35	33	24	13	0	0	0	0	0	179	82.87

จากตารางที่ 1 แสดงว่านักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา6 มีคะแนนสูงกว่าเกรด 3 ดังนี้

- ห้องม. 1/7 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน ได้คะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50
- ห้องม. 1/8 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 41 คน ได้คะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 51.21
- ห้องม. 1/9 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 36 คน ได้คะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 100
- ห้องม. 1/10 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน ได้คะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 100
- ห้องม. 1/11 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 35 คน ได้คะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 100
- ห้องม. 1/12 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 30 คน ได้คะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของนักเรียนทั้งหมดที่ได้เกรดสูงกว่าเกรด 3

ที่	ห้อง 1/7-1/12	จำนวน	ร้อยละ
1	ที่มีคะแนนสูงกว่าเกรด 3	179	82.87
2	ต่ำกว่าเกรด 3	37	17.13
รวม		216	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา 1 ส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าเกรด 3 จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 82.87 และต่ำกว่าเกรด 3 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 17.13

สรุปผลการศึกษา

จากการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนผลการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มภายในชั้นเรียนร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาฯ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยวิธีกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งเน้นในการฝึกปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่มและใบงานประกอบการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 1 สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 82.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มช่วยพัฒนาการเรียนการสอนสูงขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องผลการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มภายในชั้นเรียนร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาฯ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

จากการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มแล้วเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ นักเรียนมีพัฒนาการและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ เคิร์ท เลวิน กล่าวโดยสรุปดังนี้ การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มในด้านการกระทำ ความรู้สึก ความคิด สมาชิกจะมีการปรับตัวเข้าหากัน พยายามช่วยกันทำงาน โดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานล่องไปได้ตามเป้าหมายของกลุ่ม และสอดคล้องกับเทคนิคคู่คิดร่วม (Think Pair Share) เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดนักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนแล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนที่เป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มาอภิปรายพร้อมกันเป็นกลุ่ม เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนเองถูกต้องหรือดีที่สุด จึงนำคำตอบมาเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นเรียนฟัง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชา จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จดจำได้ดี อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของตนได้รวมทั้งสามารถนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้านของผู้เรียน

จากเหตุผลดังกล่าวนี้ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มภายในชั้นเรียนร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือนักเรียนประมาณร้อยละ 82.87 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับคะแนนมากกว่า 80 คะแนนคือสูงกว่าระดับเกรด 3

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาแสดงว่าการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มภายในชั้นเรียนร่วมกันให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา 1 สูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรนำวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอน

2. ศึกษารูปแบบการสอนแบบร่วมมือแบบอื่น ๆ เช่นการเรียนแบบร่วมมือ Jigsaw ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากการเรียนการสอนในห้องปกติ

ภาคผนวก

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นม.1 (ปพ. 5)
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562